

A RONNINOK KINCSE.

Irta: Kállay Miklós.

(Részlet a szerzőnek a Nemzeti Színházban színre kerülő japán legenda-dramájából.)

A Kéra, a Nippont kormányzó sogun főszertartásmestere kivégeztette Ashano-Naganori herceget, hogy ifjú feleségét, Kaoyo hercegnőt magáévá tegye. De a herceg helyett egyik hű szamuráia, a hozzá teljesen hasonló Yuranosuké, a vazallus szamuráik kapitánya halt meg és a herceg Yuranosuké álarcában próbál a halottnak hitt herceg uratlanná vált vitézeivel, a ronninokkal a gonosz Kéra közelébe férkőzni, hogy bosszút álljon rajta. Ez azonban nem sikerül máskép, csak ha becstelen hitszegőnek teteti magát, aki elárulja ura emlékét, megtöri adott esküjét és lábbal tapossa a szamurái becsületet. Árulását azzal tetézi be, hogy a Kéra várába csalja úrnőjét Kamakura szent menedékhelyéről. A hercegnő legnagyobb ellensége hatalmába kerül, de ellen áll. Ezért a Kéra halálra ítéli s az ítéletet magának Yuranosukénak kellene végrehajtani. Utolsó kegynek csak azt adja meg, hogy a hercegnő megvárhatja a nagy ünnepet, a cseresznyefa virágzást. Addig nem kell meghalnia míg a cseresznyefák ki nem virágoztak.

Szín: A Kéra várának bejárata. De most a várkapu tárva-nyitva. Őrök nem állnak semerre. Mikor a jüggöny fölmegey, elnyújtott, szívszaggató kürtszó hallatszik, mire a virághídon át tarka-barka tömeg indul meg és a várkapun át bevonul. Mikor már mindenki eltűnt a várudvaron, újra megszólal a bánatos kürtszó és a két É n e k m o n d ó kijön a várkapu elé.

1. ÉNEKMONDÓ: A várudvar már tele. Úgy vergődnek vakon egymás hegyébe torlódva, mint iváskor az ezüstpikkelyes halak.

2. ÉNEKMONDÓ: Mióta a hajnal véres kaput hasított az ég kárpitján, nincs megállás. Tódul a nép szakadatlan. Mindenki látni akarja, amit szem még nem látott soha.

1. ÉNEKMONDÓ: Vérben fogant nap ez. Ma egy éve veszett el Ashano Naganori herceg, Nippon ifjúságának virága, akit tavaszi álmok hajnalhegyéről taszított a halál szurkos szakadékába az irigy armány.

2. ÉNEKMONDÓ: És ma ifjú özvegyének, a szépséges Kaoyo hercegnőnek készítik a vérpadot. Sápadt szegény és remeg, mint szilaj tavaszi szélben a barackfa virága.

1. ÉNEKMONDÓ: Szegény Hercegnő! Miért is hallgatott a hűtlen szolgára, Yuranosukéra, aki úgy hordta a becstelenség szennyes gunyáját, mint a koldus búzhódt rongyait.

2. ÉNEKMONDÓ: Az álnok Yuranosuké kicsalta őt Kamakura szent menedékéből s a szép hercegnő jött, mint szelid galamb, akit áldozatra szántak. És a hitvány eladta és kiszolgáltatta a Kérának, hogy gyűlölt ellensége rút örömeinek játéka legyen.

1. ÉNEKMONDÓ: De a gyöngé nőben százsoros erő szilaj sárkányát szülte az útálat. A Kéra vágya véresre tiporva vergődött a tehetetlenség porában. Most a gonosz indulatú gyermekek mérge sarkallja, hogy összetörje az ártatlan játékokat.

2. ÉNEKMONDÓ: Ítéletet mondatott a kapzsi shogunnal a hercegnőre. Menedék nem oltalmazza már. Reggelre kelve meg kell hálnia. Pallos villáma sujtja porba szánandó, szép fejét.

1. ÉNEKMONDÓ: És a hűtlen szolgál, Yuranosuké maga lesz a hóhéra, hogy betetözze hitványságát. A Kéra két fejet üttet le egy napon: az állhatatos hercegnőét és a szamurai becsületét.

2. ÉNEKMONDÓ: Yuranosuké pallosa enfejére sujt le. A roninok kegyetlen torlásra lopakodnak be a tömegben. Fent fegyvert szorongat valamennyi, jól elrejtve a ruhák redői közt.

1. ÉNEKMONDÓ *(közben újra megindul az áradás a várkapu felé)*: Egy akarat parancsa kergeti mind: lecsapni a hitvány hitszegőre. Jön valamennyi, ki tudja, hol bujkál a vértorló bosszú a kíváncsiak között, ki tudja, melyik lepelben lopja magát a sárgahalántékú halál.

(A tömeg bevonul. Újra enyészetes kürtszó.)

1. ÉNEKMONDÓ: Vérben fogant nap ez! Tegnap alkonyatkor vért lángolt a Fushiyama és rőt ragyogás rútitotta haragosra a sápadt egeket.

(Félelmetes kürtszó, távoli szél tompa zúgása. A függöny összecsapódik. De már a következő pillanatban szétmegy. A várfa eltűnt. Benn vagyunk a vár belsejében.)

(Terem a Kéra várkastélyában. A terem befelé szűkül, majdnem ékalakú. Egyik oldalát hatalmas ablak foglalja el, amelyen át a vár kertjébe látni. Az ablak előtt rüggezű cseresznyefák. Csak az első meleg tavaszi napsütés kell, hogy a rüggek felpattanjanak és minden fa virágpompába boruljon. A másik oldalon kettős szárnyú ajtó, amely a vár udvarára nyílik, a két szárny közepén kis rácsos kilátó ablak. Középen Yuranosuké, a porkolábbal.)

YURANOSUKÉ: Készen van minden?

PORKOLÁB *(egy zsámolyra mutat, amelyen Yuranosuké kardja fekszik)*: Pallosod élesre fenne!... A pribékek már leterítették a biborszín szőnyeget... Csak a reggeli nap ragyogását várjuk... Meg hogy *(az ablakra mutat)* a cseresznyefák virágba boruljanak...

YURANOSUKÉ: Menj az udvarra... Vigyázz! Minden rendben menjen.

PORKOLÁB: Parancsod szerint, nagyúr! *(Meghajlik, keskeny rést húz az udvarra vezető ajtón, kisurran és behúzza maga mögött az ajtót.)*

KAOYO HERCEGNŐ *(az ablak mellett lévő ajtón át bejön, a komorna támogatja. Élénkszerű, díszes kimonó van rajta, de alatta hosszú fehér köntös, a halálba készülők öltözeke. Yuranosuké egészen hátrahúzódik, úgy, hogy a belépők nem láthatják)*: Bátorság, Asazuma!... Ne csüggedj!... *(a komorna zokog)*. Szedd össze magad. Nem tart soká... Ma...

KOMORNA: Ma virágba borulnak a cseresznyefák... De mindjárt le is hull a legfehérebb szírom...

KAOYO HGNŐ: Már rég meg kellett volna halnom. Csak azt a kegyet kértem, még egyszer, utoljára hadd láthassam a cseresznye-virágok koszorúit a menyasszonyfákon, akiket boldogan mátkáz el a tavasz. Áldott legyen, aki nekem ezt az utolsó kegyet kieszközölte.

KOMORNA: Átkozott legyen! Ő szánta tiszta testedet még a halál-nál is ocsmányabb kínra.

KAOYO HGNŐ: A szívekbe nem tekinthetsz, Asazuma!

KOMORNA: Van a hóhérnak szíve? Mert ő maga lesz a hóhérod... Hogy meg nem vakul szemérmetlen szeme a pallos villanásától...

KAOYO HGNŐ: Én most csak erre gondolok... a cseresznyevirágokra, a tavaszi hajnal hullongó csillagaira az ágakon!... Hogy örültem nektek gyermekkoromban... Fehér szirmok apró mécszlángjai, lelkendezve libegő lelkek a tavasz ujjongó mámorában, milyen csendülő verőfényt aranyoztatok a lelkembe... És most találkozik és csókot vált bennem az emlékek bágyadt mosolya, a rozsdálló ősz aranyával...

KOMORNA: A szirmokat szél veri le, pedig még ki sem nyíltak...

KAOYO HGNŐ: De egyetlen puha fuvalom kell csak, hogy meg-hasadjon minden rügy!... Nézd!...

(Az ablak felé fordul, hogy a kertre mutasson. Megpillantja Yuranosukét, döbbenet elhallgat.)

YURANOSUKÉ a hercegnő lábához borul): Bocsáss meg, úrnőm, én nem tehettem másképp!

KOMORNA (elfordítja a fejét):

KAOYO HGNŐ (szelíden): Nincs mit megbocsátanom... Rábíztam magam a titkos járású sorsra...

YURANOSUKÉ: Jeleket kaptam a sorstól... És a jelek lángoltak... Örök és túlharsoghatatlan parancsot zúgtak bennem... Kegyetlen pórázon hurcoltak, hasztalan akartak másfelé terelni a szégyen és megvetés ostorcsapásai... De volt, ami ezeknél is égetőbb csapással hullt le rám...

KAOYO HGNŐ: Az én meggondolatlan vallomásom volt... Tudom már, meghomályosított benned egy emléket... Pedig én éppen ehhez az emlékhöz akartalak visszavezetni...

YURANOSUKÉ: Szavad még fájdalmasabbá tett bennem egy emléket... Széttépte félig a homály fátyolát egy titkon... Kezdtém megérteni az áldozatot, amelyet nem kértem, amelyet rám erőszakolt a sors...

KAOYO HGNŐ: Most én nem értelek... Pedig jön mindjárt az örök sötét, legalább ilyenkor süthetne ki az őszinteség világa...

YURANOSUKÉ: Kimondtad a szót, úrnőm... ezeknek az utolsó pillanatoknak az erejében bízom, hogy te is őszintén felelsz nekem...

Csak ez az utolsó óra bátorít, ez engedi remélnem a mérhetetlen kegyet, hogy nem tiltod meg a szót, akármilyen vakmerő is a szegény szolgálójából.

KAOYO HGNŐ: Beszélj!

YURANOSUKÉ: Próbáld elfelejteni a multat minden próbáltatásával... Ne emlékezz most a hercegre, ne gondold hűtlen szolgájára... Nézz rám, ahogyan itt állok előtted... Gondold, hogy nem vagyok sem a herceg, akihez olyan hasonlóná tett a természet játéka, sem Yuranosuké, aki lélekben sosem érhet fel hozzá... Nem vagyok egyik sem... vagy... mind a kettő... valami rendkívüli véletlen folytán, egy testbe fűrt két lélek... Szóval, azt nézd csak, aki most itt áll előtted. Tudnád-e mondani nekem csak kis részét annak, amit Yuranosukénak... ott a hold alatt, a nagy Szakiamuni képe előtt mondtál...

KAOYO HGNŐ: Neked mondtam.

YURANOSUKÉ: Nem nekem. Yuranosukénak.

KAOYO HGNŐ: Te meg Yuranosuké... egy személy vagytok... Nem értem...

YURANOSUKÉ: Voltunk... vagy lehetünk... de vedd úgy, hogy most nem vagyunk...

KAOYO HGNŐ (*mélyen néz rá*): Én nem tudom megölni a multat... De el tudom benned képzelni egy személyben megtestesülve az egész... Asano-Naganori daymiót, a költőt, Yuranosukét, a vitézt egy alakban összeforrvá... megtisztulva az élet porától. És így megszázszorozódott szerelmem sugárzásába vonva viszem magammal ezt a képet világítóul a sötétség ösvényére... Mert lenn... már... vár a tömeg... Itt a pallos... és a cseresznyefák...

YURANOSUKÉ (*remegve*): A cseresznyefák?...

KAOYO HGNŐ: Mindjárt kipattantják a rügyekből fehér szirmukat... Egy lány fuvallat... a nap első sugára... és elárad minden a fehér zuhatag... Szirompillangók fehér nászserege selyem fátylakba pólyázza a zsenge fák koronáit... fehér, fehér, fehér lesz minden... felölti a halál színeinek fejedelmi fényét...

YURANOSUKÉ: Hogy lehetne megállítani a kérlelhetetlen idő múlását?... Micsoda hatalom akadályozhatja meg a fákat, hogy szembe-szegüljenek a természet tavaszi kényszerével?... Ökolbe szorult a kezem!... Megcsikordult a fogam. Szeretném üstökön ragadni az időt... Mint az eszelős, boszorkányos parancsot dobogok magamban szüntelen... A fáknak nem szabad virágozniuk... (*Távolból tompa morajlás hallatszik, szélroham süvít el a fák között.*) Fohászkoztam a jószándékú és ártó szellemekhez... (*Újabb szélsüvöltés, az ég borulni kezd.*) Jöjjön valami titokzatos erő... (*A szél egyre erősebben zúg.*) hogy kiforgassa sarkából a természetet... hogy leszaggassa az őszöztönök nyügét... (*Süvöltő, vihorászó vad szélroham, az ég feketére borul. Yuranosuké csak most ocsudik föl extatikus önkívületéből.*)

A vihar szélparipái nyargalnak künn. Igen, tegnap rézszínre pállott az ég. Vihar jele . . . (*Huhog, jajgat a szél, kinn hajladoznak a fák, hó kezd hullongani.*)

Már itt is a vihar. Kiszakadtak a szilaj szelek vad ostorai az ég minden sarkából . . . Recsegnek a föld eresztékei . . . Nézd, könyörögve kushadoznak a fák . . . megdermed az élet a zsendülő gallyak rügykutacskaiban . . . Kavarog, viharzik, örvénylőn zuhog már a hó, fojtogató fagy csontkeze ragadja torkon az ágakat . . . A jó szellemek meghallgattak . . . az idén egész Nipponban nem lesz cseresznyevirág! . . .

KOMORNA (*felújongva*): Ez az élet! . . . Te nem halhatsz meg, míg nem virágoznak a cseresznyefák.

YURANOSUKÉ: Ez a halál! De a gonsz halála . . . Betelt az idő, az égiek megadták a jelt.

(*A kettősszárnyú ajtóhoz megy, szélesen kétfelé tépi. Megáll az udvarra vezető lépcső tetején és harsogva kiáltja a tömeghez*):

A mennyei hatalmak letépték a rügybe halt cseresznyevirágokat. A hercegnő életben marad!

A TÖMEG (*tompá morajlása*): Nem lesz kivégzés? . . .

YURANOSUKÉ: Lesz. A gonosz fejére csap le a bosszúálló halál. Ma halt meg ártatlanul ifjú virágában Asano herceg. Ma álljuk meg bosszúját. Ronninok, Enya várának kivetettjei, utánam, nincs hatalom, amely megállítson bennünket! . . .

KAOYO HGNŐ (*megjelenik Yuranosuké mellett*): Hallgassatok a szavára!

RONNINOK (*felrohannak a lépcsőn*): Megyünk utánad, Yuranosuké!

KÓSSZA LÁNY.

Az út árnyékban tántorog,
a kóssa lány csak vánszorog.
Hajlongva kíséri a fény
a lucskos járda tükörén,
de hiába hint rá varázst,
hogy legyen rongya gyöngypalást:
csüggedt éjjel a homloka,
mint temető tört oszlopa.

Jöhetne száz nyár ontani
rá parazsát, hogy hajdani
piros kedvükben újólag
lássa ez arcvonásokat.
Már hangja is csak félig él,
kivánni mer csak, kérni fél,
odaköszön mindenkinek,
de valamennyi szív siket.

Mást hallgatnak ők: a saját
testvértelenségük jaját,
nem ezt az őszi, lázbeteg
szemből sikoltó éneket:
«Kapu alja a lakásom,
szemétdombon vacsorázom,
testvérem a kóbor kutya,
ravatalom árok partja».

Akit ez a dal szíven ér,
megtorpan erében a vér,
torkán akad a friss falat,
elejti a telt poharat.
Kit föl nem ráz ez a sikoly,
tanulja meg, mi a pokol,
s amíg újjá nem született,
ne nyerjen könyörületet.

Juhász Géza.